

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

“ О.Б. Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Напрямок підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0263

(прізвище, ініціали)

А.О.Таранник

Робоча програма «Історія декоративно-прикладного мистецтва», напряму підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво» (освітній рівень перший, *бакалаврський*) 2 курс, 4 семестр

Розробник: Бех Людмила Вікторівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «2» грудня 2015 року №5

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва _____ Ю. В. Романенкова
(підпис)

© _____, 2015 рік

© _____, 2016 рік

Зміст

I.	Пояснювальна записка	4
II.	Опис навчальної дисципліни	5
III.	Тематичний план навчальної дисципліни	6
IV.	Програма курсу	7
V.	Навчально-методична карта	12
VI.	Теми семінарських занять	13
VII.	Самостійна робота	15
VIII.	Система поточного і підсумкового контролю знань	19
IX.	Методи навчання	22
X.	Методи контролю	23
XI.	Методичне забезпечення	23
XII.	Засоби діагностики успішності навчання	23
XIII.	Рекомендована література.....	24
	Основна	24
	Додаткова	25

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета курсу – ознайомити студентів підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво з основними етапами становлення світового декоративно-прикладного мистецтва, поняттями, домінуючими стилями, напрямками, техніками, матеріалами кожної історичної доби та творчістю провідних митців.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами ключових принципів декоративно-прикладного мистецтва;
- дати уявлення про основні віхи становлення та розвитку декоративно-прикладного мистецтва;
- формування базових знань у галузі основних художніх стилів у декоративно-прикладному мистецтві від первісності до ХХ ст.;
- формування розуміння студентами принципів, законів оздоблення матеріального середовища;
- ознайомити студентів з творчістю провідних майстрів в сфері декоративно-прикладного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні стилі та течії декоративно-вжиткового мистецтва як форми створення матеріальних і духовних цінностей;
- відрізнити один стиль від іншого за сукупністю ознак;
- знати основні пам'ятки різних епох;
- розбиратися в матеріалах та техніках оздоблення предметів вжитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- розрізнити за сукупністю стильових ознак твори різних епох;
- відрізнити мистецькі епохи одну від іншої;
- аналізувати твори різних мистецьких стилів та епох, визначати техніки та матеріали, з яких створений той чи інший виріб

II. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 2	Галузь знань <i>0202 "Мистецтво"</i> (шифр і назва)	Нормативна
Модулів – 1	Напрямок підготовки <u>6.020205 Образотворче мистецтво.</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-й
Загальна кількість годин – 72		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший, бакалаврський	4-й
		Лекції
		16 год.
		Семінарські
		12 год.
		Практичні
		-
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		40 год.
		Модульний контроль
4 год.		
Вид контролю:		
залік		

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви тем	Обсяг навчальних занять (кількість год.)					
		Разо м	Ауд	Л	Сем	СР	МК
Модуль I							
ЗМ №1: ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО ВІД ПЕРВІСНОСТІ ДО СУЧАСНОСТІ							
1.	Вступ. Декоративно-прикладне мистецтво первісного світу	10	4	4	2	6	
2.	Декоративно-прикладне мистецтво країн Далекого Сходу: Китай, Японія, Корея	10	4	2	2	6	
3.	Декоративно-прикладне мистецтво античності	10	4	2	2	6	
4.	Європейське декоративно-прикладне мистецтво Середньовіччя та доби Відродження	9	4	2	2	5	
5.	Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст.	9	4	2	2	5	
6.	Специфіка розвитку декоративно-прикладного мистецтва в XIX ст.	10	4	2	2	6	
7.	Декоративно-прикладне мистецтво Новітнього часу	14	4	2		6	4
Разом за ЗМ №1		72	28	16	12	40	4
Усього за модулем I		72	28	16	12	40	4

IV. ПРОГРАМА КУРСУ

ЗМ №1: Декоративно-прикладне мистецтво від первісності до сучасності

Тема 1. Вступ. Декоративно-прикладне мистецтво первісного світу (4 год.)

Вступ. Визначення декоративно-прикладного мистецтва (ДПМ). Витоки , історія та основні етапи становлення та розвитку декоративного мистецтва. Класифікація. Засоби художньої виразності в ДПМ. Специфіка ДПМ як виду мистецтва. Основні види декоративного мистецтва. Декоративно-прикладне мистецтво як сфера створення матеріальних і духовних цінностей. Декоративне мистецтво як художнє формування матеріального середовища.

Перші спроби художнього оформлення побутових предметів у первісному світі. Поява орнаменту. Орнаментальні мотиви, їх походження та використання, семантика. Орнаменти на виробих зі слонової кістки та кераміки. Неоліт та розвиток культури кераміки. Чатал-Хююк. Трипільська культура. Трипільська кераміка: основні форми, способи декорування. Кераміка культури Яншао. Енеоліт та бронзова доба, розвиток обробки металу. Пам'ятки майкопської культури, мінойської та мікенської цивілізацій. Доба заліза. Гончарне коло. Скіфське ДПМ. «Звіриний стиль». Художній метал. ДПМ сарматів.

Основні поняття теми: декоративно-прикладне мистецтво, історія ДПМ, класифікація ДПМ, первісне суспільство, кераміка, орнамент, художній метал

Семінар 1. Декоративне мистецтво первісності

Рекомендована література:

Основна: [4], [12], [14], [16].

Додаткова: [22], [23], [24], [43].

Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво країн Далекого Сходу: Китай, Японія, Корея (2 год.)

Декоративно-прикладне мистецтво Китаю. Періодизація. Особливості традиційних художніх ремесел. Вироби з металу. Ритуальний бронзовий посуд. Специфіка формотворення та орнаментування. Символіка. Розвиток керамічного посуду, його роль в повсякденному житті та ритуалі. Поява фарфору, його специфічні риси, вплив на розвиток світового керамічного мистецтва. Художня обробка каменю й дерева, вироби зі слонової кістки та лаку. Декоративні тканини, вишивка. Специфіка китайських меблів.

Вплив китайського мистецтва на розвиток художніх ремесел в Японії та Кореї. Розвиток японської кераміки. Виникнення фарфору на теренах Японії, вплив європейського ринку. Центри виробництва традиційної кераміки та фарфору. Вироби з металу. Декоративні та ритуальні посудини. Оформлення цуба. Різьблення по каменю, дереву, слонової кістці. Нецке та окімоно. Розвиток ткацтва. Ювелірні прикраси. Розвиток корейського декоративного мистецтва. Самобутні риси та вплив сусідніх культур. Розвиток кераміки: від стародавніх

зооморфних посудин до фарфорових виробів. Особливості технології керамічного виробництва. Обробка металів та напівдорогоцінного каміння. Ювелірна справа. Специфіка традиційних ремесел.

Основні поняття теми: декоративно-прикладне мистецтво країн Сходу, Китай, Японія, Корея, кераміка, фарфор, метал, слонова кістка, напівдорогоцінне каміння, традиція, ритуал

Семінар 2. Декоративне мистецтво Японії та Кореї

Рекомендована література:

Основна: [1], [4], [5], [12].

Додаткова: [1], [3], [11], [12], [13], [17], [20], [21], [24], [31], [35], [37], [38], [39], [41], [43], [44], [48], [50], [54], [55].

Тема 3. Декоративно-прикладне мистецтво античності (2 год.)

Загальна характеристика античного ДПМ. Періодизація. Давньогрецька кераміка як основне джерело інформації про античну Грецію. Матеріал, технологія виробництва. Стилї вазопису. Еволюція стилів. Геометричний, чорнофігурний, червонофігурний стилі. Білофонні лекіфи. Форми посудин та їх функції. Художнє скло. Центри виробництва. Загальний огляд ювелірної справи. Художній метал. Дерево. Виготовлення меблів. Породи деревини, декор, форма. Тканини. Основна текстильна сировина. Обробка шкіри.

ДПМ Давнього Риму. Етрурія: загальна характеристика домінуючих галузей декоративно-вжиткового мистецтва (кераміка, ювелірна справа, метали, дерево). Давньоримська кераміка. Домінування рельєфного декору на посуді давніх римлян. Гальська та рейнська кераміка. Розквіт художнього скла в Давньому Римі. Винайдення техніки дуття. Поява на теренх Єгипту мозаїчного скла. Поліхромний стиль. Техніка гравіювання по склу. Золочене скло Двошарове скло. Розпис по склу. Ювелірна справа: основні риси. Художній метал у Давньому Римі. Вироби з бронзи. Технічні прийоми: литво і ковка. Посуд та предмету побуту, що виготовлялися з бронзи, засоби їх декорування. Зброярство. Дерево: виготовлення меблів. Типи, форми. Тканини.

Основні поняття теми: ДПМ античності, Стародавня Греція, Стародавній Рим, керамічне мистецтво, художня обробка металу, художнє скло, ткацтво.

Семінар 3. Декоративне мистецтво Стародавнього Риму

Рекомендована література:

Основна: [4], [10], [12], [17].

Додаткова: [9], [15], [42], [47], [53].

Тема 4. Європейське декоративно-прикладне мистецтво Середньовіччя та доби Відродження (2 год.)

ДПМ Середніх віків у Європі: географія, періодизація. Загальна характеристика візантійського ДПМ: відомості про кераміку та скло, ювелірну справа, художній метал, дерево та слонову кістку та ткацтво. Основні тенденції.

Романський стиль. Кераміка: глиняні плитки для покриття підлоги. Техніка виготовлення, декор. Художнє скло. Виготовлення посуду. Вітражне мистецтво. Технологія виготовлення вітражів, географія поширення, регіональні стильові особливості. Загальний аналіз ювелірного мистецтва. Художній метал. Мистецтво металопластики. Галузь застосування кованого заліза, бронзи, свинцю. Вироби. Специфіка меблів романського стилю. Різьблення по слонової кістці. Тканини. Зразки збереженого текстилю. «Килим з Байє». Мистецтво гаптування. Вбрання священнослужителів (папські, єпископські). Початок виробництва шпалер в XI ст.

Готика. Кераміка. Дві групи виробів даного періоду: плитки для підлоги та гончарний посуд і конькова черепиця. Розквіт віражного мистецтва. Ювелірне мистецтво. Художній метал. Художня обробка дерева доби готики. Меблі для сидіння. Королівські та єпископські трони. Предмети інтер'єру церковних споруд. Різьблення по кістці. Мистецтво ткацтва, гаптування. Виготовлення шпалер.

Загальна характеристика художніх процесів Ренесансу. Інтер'єр, особливості виготовлення меблів. Меблі: основні матеріали виготовлення, форми, специфіка оздоблення. Мистецтво кераміки. Майоліка: технологія, історія виникнення, провідні центри, найвідоміші майстри, вплив на розвиток європейського керамічного мистецтва. Французька кераміка. Вплив італійських взірців. Творчість Б. Паліссі. Фаянси Сен-Поршера та Руану. Іспанські та німецькі центри виготовлення керамічних виробів. Художнє скло. Венеціанське скло доби Відродження. Технологія. Мурано як центр склоробства. Розвиток склоробства поза межами Італії. Загальна характеристика ювелірної справи. Художній метал Відродження. Мистецтво ткацтва. Флоренція та Венеція як центри виробництва шовка. Вплив ісламу на текстильне виробництво Іспанії. Виробництво шпалер у Брюсселі.

Основні поняття теми: Середньовіччя, Відродження, інтер'єр, меблі, кераміка, майоліка, Сен-Поршер, Руан, скло, вітраж, Мурано, ткацтво, вибійка, шпалери

Семінар 4. Декоративно-прикладне мистецтво доби Відродження

Рекомендована література:

Основна: [2], [4], [10], [11], [12], [17], [18].

Додаткова: [4], [5], [7], [25], [26], [27], [28], [29], [30], [40], [47], [51], [52], [53].

Тема 5. Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст. (2 год.)

Бароко та рококо в європейському ДПМ. Місце ДПМ в загальній системі мистецтв зазначеного періоду. Вплив східного імпорту. Специфічні риси вирішення інтер'єрів, зміни у вирішенні житлового простору в епоху рококо. Роль тканин і дзеркал в оформленні інтер'єрів. Меблі: стиль, специфіка декорування, матеріали, асортимент. Поняття комфорту. Андреа Брустолоне. Творчість Т. Чіппендейла. Регіональна специфіка виготовлення меблів. Вплив шинуазрі. Розвиток керамічного мистецтва. Європейські фаянси (Невер, Руан, Мустьє, Дельфт

та ін.): наслідування Сходу та створення самобутньої традиції. Розвиток фарфорового виробництва. Специфіка технології. Твердий та м'який фарфор. Особливості декорування. Технології розпису. Провідні європейські центри фарфорового виробництва. Фарфор Майсена та Севра. Розвиток склоробства. Поступовий занепад Італії, скло Богемії та Іспанії. Художній метал бароко. Першість майстрів Франції. Майстерні Версаля, Сен-Клу, Шантільї. Бронзолитовне мистецтво Франції. Розквіт медальєрного мистецтва. Аугсбург та Нюрнберг як центри бронзового литва. Виготовлення люстр з латуні в Голландії та Фландрії. Першість Франції бароко та рококо у виробництві тканин. Творчість лійонця Клода Дангона. Майстерня Гобеленів. Мануфактура Бове.

Основні поняття теми: бароко, рококо, шинуазрі, фарфор, фаянс, інтер'єр, меблі, комфорт, богемське скло, гобелен

Семінар 5. Шинуазрі та декоративно-прикладне мистецтво Європи

Рекомендована література:

Основна: [3], [4], [7], [9], [10], [11], [13], [17], [18].

Додаткова: [2], [4], [5], [6], [7], [8], [10], [26], [29], [32], [33], [34], [36], [46], [49], [51].

Тема 6. Специфіка розвитку декоративно-прикладного мистецтва в XIX ст. (2 год.)

ДПМ в межах класицизму та ампіру. Специфіка вирішення інтер'єру. Класицизм та ампір у меблях: матеріали, нові форми, провідні майстри. Діяльність Ж. Ханнонга в Страсбурзі. Фабрика у Понт-о-Шу. Фабрика Лідса в Англії. Творчість Дж. Веджвуда. Заснування фаянсового заводу «Етрурія». Розробка особливого фаянса Веджвуда. Винайдення «яшмової» маси та імітації мармуру. Севрський фарфор. Діяльність Севрського заводу. Художнє скло. Популяризація богемського скла. Художній метал. Бронза як основний метал даного періоду. П. Гутьєр та П.-Ф. Томір, Фешер як кращі майстри французького бронзолитовного мистецтва. Загальна характеристика виготовлення й декорування тканин.

Від історизму до модерну. Вплив бурхливого розвитку техніки на характер декоративно-прикладного мистецтва XIX-початку XX ст. Поява крупної промисловості та сучасного транспорту. Тенденція до повернення до предметів ремісничого виготовлення замість промислових виробів. Занепад мистецтва кераміки. Французька школа кераміки. Осередок гончарного мистецтва в Ла Борні. Кераміка Данії. Копенгагенський фарфор. Мануфактура Німфенбурга у Німеччині. Розвиток англійської кераміки. Роль технічного прогресу в еволюції художнього скла. Завод А. Сальвіаті та відновлення слави венеціанського скла. Поширення опалового скла у Франції. Відновлення техніки філігранного та поліхромного скла мануфактури Руссо. Виробництво з 1884 р. кракельованого скла. Розробка в 1900 р. А. Кро нових видів скляної маси. Внесок Е. Галле у склоробство та кераміку, а також виробництво меблів, його керівництво Школою Нансі в 1878-1900 рр. Стиль Ар Нуво у склі. Творчість Л.-К. Тіффані. Творчість Р. Лаліка у художньому склі, взаємопроникнення традицій ювелірної справи та скла. Робота М. Маріно в галузі художнього скла. Характеристика основних етапів розвитку ювелірної справи.

Художній текстиль. Занепад галузі в означений період. Класифікація набивних тканин 1830-х рр.: тканини в стилі Жуй з мотивами полювання та тканин ельзаського виробництва з квітами на смугастому тлі. Застосування в художньому текстилі засобів стилю «ар деко». Килимарство. Занепад шпалерного ткацтва впродовж XIX ст. Спроби відродження галузі: створення в 1885 р. У. Моррісом фабрики шпалер у Мертон Еббей.

Основні поняття теми: класицизм, ампір, історизм, модерн, ар нуво, технічний прогрес, занепад мануфактур, стагнація, нові технології, Веджвуд, Тіффані

Семінар 6. Історизм у декоративно-прикладному мистецтві

Рекомендована література:

Основна: [4], [8], [10], [11], [12], [13], [15], [17], [18].

Додаткова: [4], [7], [18], [33].

Тема 7. Декоративно-прикладне мистецтво Новітнього часу (2 год.)

Вступ. Модернізм та постмодернізм. Умови: кризи суспільної свідомості, традиційної картини світу та її цінностей; переоцінка ролі особистості; втрата релігійності, нові засади у науці та філософії. Окреслення мистецтвом поля власної проблематики, звернення до вирішення низки суто художніх проблем. Значення народної традиції, примітивізму, інокультурних традицій для пошуку нових художніх форм. Побутова річ як привід для формотворення. ДПМ та провідні течії епохи модернізму. Роль БАУХАУЗу. Співвідношення тиражування-унікальність. Новітні матеріали та технології. Дизайн. Супрематизм і фарфор. Агітфарфор та агітлак. Твори ДПМ як знаряддя пропаганди. Мистецтво фарфору та скла й індивідуальний стиль художника. Специфіка масових виробів.

Основні поняття теми: модернізм, постмодернізм, БАУХАУЗ, супрематизм, тиражування, унікальність, дизайн, технології, масові вироби.

Рекомендована література:

Основна: [6], [10], [11], [12], [13].

Додаткова: [4], [14], [19], [45].

V. Навчально-методична карта дисципліни «Історія декоративно-прикладного мистецтва»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I						
Назва модуля	Декоративно-прикладне мистецтво від первісності до сучасності						
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Вступ. Декоративно-прикладне мистецтво первісного світу	Декоративно-прикладне мистецтво країн Далекого Сходу: Китай, Японія, Корея	Декоративно-прикладне мистецтво античності	Європейське декоративно-прикладне мистецтво доби Середньовіччя та доби Відродження	Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст.	Специфіка розвитку декоративно-прикладного мистецтва в XIX ст.	Декоративно-прикладне мистецтво Новітнього часу
	2 бали	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Декоративне мистецтво первісності	Декоративне мистецтво Японії та Кореї	Декоративне мистецтво Стародавнього Риму	Декоративно-прикладне мистецтво доби Відродження	Шинуазрі та декоративно-прикладне мистецтво Європи	Історизм у декоративно-прикладному мистецтві	
	1 + 10 бал.	1 + 10 бал.	1 + 10 бал.	1 + 10 бал.	1 + 10 бал.	1 + 10 бал.	
Сам. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)						
Бали за модуль	134						
Підсумковий рейтинговий бал	134 бали (коефіцієнт успішності: 1,34)						

VI. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1.		
ЗМ №1 Декоративно-прикладне мистецтво від первісності до сучасності		
№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1.	<p>Декоративне мистецтво первісності План заняття:</p> <p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа і специфіка орнаменту 2. Кераміка трипільської культури 3. Декоративно-прикладне мистецтво скіфів 4. «Звіриний стиль»: майкопський, скіфів та сарматів <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p>	2
2.	<p>Декоративне мистецтво Японії та Кореї План заняття:</p> <p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Керамічне мистецтво Кореї 2. Провідні центри фарфорового виробництва в Японії 3. Кераміка Раку 4. Японське мистецтво лаку 5. Мініатюрна скульптура нецке 6. Японське мистецтво оздоблення мечів <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p>	2
3.	<p>Декоративне мистецтво Стародавнього Риму План заняття:</p> <p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості склоробства 2. Ювелірна справа Стародавнього Риму. 3. Медальєрне і каменерізне мистецтво 4. Тканини та вироби зі шкіри. <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p>	2
4.	<p>Декоративно-прикладне мистецтво доби Відродження План заняття:</p> <p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести нові види кераміки Ренесансу. 2. Охарактеризувати меблі Відродження та маньєризму. 3. Перелічити основні засоби декорування посудин італійських майстрів-склодувів. 4. Навести приклади роботи відомих митців у галузі виробництва меблів Відродження. <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p>	2
5.	<p>Шинуазрі та декоративно-прикладне мистецтво Європи План заняття:</p>	2

	<p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шинуазрі та вироби з кераміки 2. Феномен «фарфорового кабінету» 3. Шинуазрі та мистецтво лаку 4. Особливості декорування тканин у «східному дусі» <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p>	
6.	<p>Історизм у декоративно-прикладному мистецтві План заняття:</p> <p>I. Теоретична частина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейський інтер'єр доби історизму: характерні риси 2. Вплив мистецтва Середніх віків та Відродження на ДПМ ХІХ ст. 3. «Неогрек» та «помпейський» стилі в творах ДПМ 4. Вплив східних мотивів на декоративне мистецтво Європи 1820-1890-х рр. <p>II. Перевірка виконання самостійної роботи.</p> <p>III. Модульна контрольна робота.</p>	2
Разом за ЗМ №1		12
Усього семінарських занять за навчальним планом		12

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

**Змістовий модуль 1.
Декоративно-прикладне мистецтво від первісності до сучасності**

№ з/п	Назва теми, зміст заняття	К-ть год.	К-ть бал.
1.	<p>Вступ. Декоративно-прикладне мистецтво первісного світу.</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Трипільська кераміка: специфіка формотворення • Особливості орнаментування трипільської кераміки • Які форми ДПМ притаманні скіфській культурі і чому? <p>II. Практична частина:</p> <p>створення стислого глосарію провідних культур первісного світу.</p> <p align="center">Рекомендована література: <i>Основна:</i> [4], [12], [14], [16]. <i>Додаткова:</i> [22], [23], [24], [43].</p>	6	5
2.	<p>Декоративно-прикладне мистецтво країн Далекого Сходу: Китай, Японія, Корея</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стародавні китайські бронзи • Віяло в культурі країн Далекого Сходу • Вишивка в мистецтві Китаю • Корейська порцеляна <p>II. Практична частина: створення авторського колажу на тему «Процес виробництва фарфору».</p> <p align="center">Рекомендована література: <i>Основна:</i> [1], [4], [5], [12]. <i>Додаткова:</i> [1], [3], [11], [12], [13], [17], [20], [21], [24], [31], [35], [37], [38], [39], [41], [43], [44], [48], [50], [54], [55].</p>	6	5
3.	<p>Декоративно-прикладне мистецтво античності</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотиви орнаментики Давньої Греції. 	6	5

	<ul style="list-style-type: none"> • Техніки обробки деревини Давньої Греції. Типи меблів, конструкція. • Способи обробки металу в Давній Греції. • Художнє скло та кераміка Давнього Риму. <p>II. Практична частина:</p> <p>дослідити історію античної колекцій зі збірки Національного музею мистецтв ім. Б. та В. Ханенків</p> <p>Рекомендована література: Основна: [4], [10], [12], [17]. Додаткова: [9], [15], [42], [47], [53].</p>		
4.	<p>Європейське декоративно-прикладне мистецтво доби Відродження</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Італійська майоліка • Венеціанське скло: історія, технологія виготовлення, декорування • Особливості меблів доби Відродження <p>II. Практична частина:</p> <p>Замалювати орнаменти бортів майолікових тарелів, що експонуються у «Великій вітальні» НММ ім. Б. та В. Ханенків.</p> <p>Рекомендована література: Основна: [2], [4], [10], [11], [12], [17], [18]. Додаткова: [4], [5], [7], [25], [26], [27], [28], [29], [30], [40], [47], [51], [52], [53].</p>	5	5
5.	<p>Декоративно-прикладне мистецтво XVII-XVIII ст.</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <p>Охарактеризувати освітні програми одного з музеїв на вибір:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Орнаменти меблів бароко: типи, мотиви. • Діяльність братів Гобеленів. • Відомі майстри-меблярі доби бароко та рококо. • Фарфорові мануфактури доби рококо. <p>II. Практична частина:</p> <p>послугуючись електронними ресурсами підготувати вибірку он-лайн екскурсій «фарфоровими кімнатами».</p> <p>Рекомендована література: Основна: [3], [4], [7], [9], [10], [11], [13], [17], [18]. Додаткова: [2], [4], [5], [6], [7], [8], [10], [26], [29], [32], [33], [34], [36], [46], [49], [51].</p>	5	5

6.	<p>Специфіка розвитку декоративно-прикладного мистецтва в ХІХ ст.</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Орнаменти доби модерну. • Скло часів модерну. Майстри, художні центри. • Творчість Р.Лаліка. <p>II. Практична частина: розробити власний ескіз декору керамічного виробу в стилі модерн.</p> <p style="text-align: center;">Рекомендована література: <i>Основна:</i> [4], [8], [10], [11], [12], [13], [15], [17], [18]. <i>Додаткова:</i> [4], [7], [18], [33].</p>	6	5
7.	<p>Декоративно-прикладне мистецтво Новітнього часу</p> <p>I. Теоретична частина. Підготовка та захист доповіді за однією з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Фарфор ХХ ст. • Килимарство ХХ ст.. • БАУХАУЗ. Витоки дизайну <p>II. Практична частина:</p> <p>Ознайомитися з колекцією агітфарфору в колекції Національного київського музею російського мистецтва. Підготувати фото звіт з коментарями.</p> <p style="text-align: center;">Рекомендована література: <i>Основна:</i> [6], [10], [11], [12], [13]. <i>Додаткова:</i> [4], [14], [19], [45].</p>	6	5
Разом за змістовим модулем 1		40	35
Усього самостійної роботи за навчальним планом		40	35

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія декоративно-прикладного мистецтва» здійснюється за модульно-рейтинговою системою, в основі якої покладено принцип пооперативної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, у якій визначено усі види роботи студентів.

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Максим. кіл-сть балів за одиницю	ЗМ №1	
			К-сть один.	Всього балів
1	Відвідування лекцій	1	8	8
2	Відвідування семінарських занять	1	6	6
3	Відповідь на семінарському занятті	10	6	60
4	Виконання завдання для самостійної роботи	5	7	35
5	МКР	25	1	25
Максимальна кількість балів за модуль			134	
Коефіцієнт визначення успішності			1,34	
Підсумковий рейтинговий бал			100	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота								Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ №1										
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	МКР	134	1,34	100
18	17	17	17	17	17	6	25			

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань (умінь), з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – достатньо низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Критерії додаткового оцінювання

Вид діяльності	Кількість балів
Участь у виставковому проєкті в межах університету, участь у проведенні майстер-класу	5 балів
Участь у виставковому проєкті, творчому конкурсі, підтверджена каталогом, роздруковкою з сайту заходу, афішою чи буклетом (поза межами університету)	5 балів
Персональна виставка поза межами університету	10 балів
Опублікована наукова стаття поза межами університету	10 балів
Участь у конференції, семінарі, підтверджена програмою або сертифікатом (поза межами університету)	5 балів

XI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі навчання студентів застосовуються такі методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом і способом передачі та сприймання навчальної інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, бесіда, розповідь-пояснення.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, практичні роботи, порівняльний аналіз.

2) За ступенем самостійності мислення:

- репродуктивні;
- пошукові;
- дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів: з книгою;
- виконання індивідуального навчального завдання.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання:

- навчальні дискусії;
- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2) Методи стимулювання обов'язку і відповідальності.

- роз'яснення значимості учіння, мети навчального предмета;
- пред'явлення навчальних вимог до вивчення предмета.

X. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.
- методи письмового контролю: МКР.
- методи практичного контролю: творча розробка.
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

XI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма;
2. Навчальні посібники;
3. Опорні конспекти лекцій;
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. Електронні презентації лекційного матеріалу.

XII. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

1. Збірка контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
2. Запитання для проведення заліку.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Арапова Т. Б. Китайский фарфор в собрании Эрмитажа. Конец XIV – первая треть XVIII века : каталог / Т. Б. Арапова. – Л. : Аврора, 1977. – 135 с. : ил.
2. Банк А. В. Прикладное искусство Византии IX-XII вв. : очерки / А. В. Банк ; [ред. В. Г. Луконин] ; Акад. наук СССР, Отд-ние истории, , М-во культуры СССР, , Ин-т востоковедения, , Гос. Эрмитаж. - Москва : Наука, 1978. - 203 с. : 55 л. ил.
3. Бирюкова Н. Ю. Западноевропейское прикладное искусство XVII–XVIII веков / Н.Ю. Бирюкова. – [Л. : Искусство. Ленингр. отд-ние, 1972]. – 239 с. : ил.
4. Буткевич Л. М. История орнамента : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений, обучающихся по спец. "Изобразительное искусство" / Л. М. Буткевич. - М. : Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2010. - 267 с. : ил.
5. Виноградова Н. А. Китай, Корея, Япония. Образ мира в искусстве / Н. А. Виноградова ; Рос. акад. художеств, Науч.-исслед. ин-т теории и истории изобр. искусств. - Москва : Прогресс-Традиция, 2010. - 287 с.
6. Герман М. Ю. Модернизм. Искусство первой половины XX в. / М. Ю. Герман. – 2-е изд., испр. – СПб. : Азбука-классика, 2005. – 478 с. : ил.
7. Джекобсон Д. Китайский стиль / Доон Джекобсон ; [пер. с англ. В. Самошкин]. – М. : Искусство–XXI век, 2004. – 240 с. : ил.
8. Историзм в России : стиль и эпоха в декоративном искусстве. 1820–1890 годы : каталог выставки / [науч. ред. Н. Ю. Бирюкова, И. Н. Уханова]. – СПб. : Славия, 1996. – 432 с. : ил.
9. Кубе А. Н. История фаянса / А. Н. Кубе. – Берлин : ГИЗ, 1923. – 128 с. : ил.
10. Мак-Коркодейл Ч. Убранство жилого интерьера. От античности до наших дней / Чарльз Мак-Коркодейл. – М. : Сварог и К, 1990. – 248 с. : ил.

11. Марриат Д. История керамики и фарфора, средневекового и современного : в 2 т. / Джозеф Марриат [пер. с англ. А. С. Золоткова]. – Симферополь : Таврида, 1997. – Т. 2. : Фарфор. – 304 с. : ил.

12. Моран А. де. История декоративно-прикладного искусства : от древнейших времен до наших дней : с приложением статьи Жеральда Гассио-Талабо о дизайне / Анри де Моран ; [пер. с фр. Н. И. Столяровой и Л. Д. Липман]. - Москва : Искусство, 1982. - 576 с. : ил.

13. Прикладное искусство Франции XVII–XX веков : От барокко до супрематизма : каталог / [авт. вступ. ст. и сост. Л. М. Фролова]. – М. : Авангард, 1995. – 159 с. : ил.

14. Салтыков А. Б. Самое близкое искусство : научное издание / Салтыков А.Б. - М. : Просвещение, 1969. - 295 с. : ил.

15. Сарабьянов В. Д. Стиль модерн / Д.В. Сарабьянов. - Москва : Искусство, 1989. - 294 с.

16. Семенов В. А. Первобытное искусство : каменный век. Бронзовый век / В. А. Семенов ; автор проекта С. М. Даниэль ; оформ. В. Пожидаева. - СПб. : Азбука-классика, 2008. - 592 с. : ил.

17. Соколова Т. М. Орнамент - почерк эпохи / Т. М. Соколова. - Ленинград : Аврора, 1972. - 175 с. : ил.

18. Соколова Т. М. Художественная мебель. Очерки по истории художественной мебели XV-XIX веков [Текст] / Т. М. Соколова. - М. : СВАРОГ и К, 2000. - 164 с.

Додаткова:

1. Арапова Т. Б. Фарфор и керамика Китая / Т. Б. Арапова // Горный журнал : спецвыпуск. – 2008. – С. 64–71.

2. Безбородов М. А. Представления о природе фарфора в химической литературе XVIII в. / М. А. Безбородов // Труды института истории естествознания. – М.–Л. : Изд-во АН СССР, 1949. – Т. 3. – С. 237–247.

3. Белозерова В.Г. Традиционная китайская мебель / В. Г. Белозерова. – М.: Наука, 1980.- 142 с. : ил.

4. Бирюкова Н. Ю. Французские шпалеры конца XV-XX века в собрании Эрмитажа = Les tapisseries françaises de la fin du XV au XX siècle dans Les collections de L' ermitage : альбом / Н. Ю. Бирюкова ; пер. на фр. Л. Буткевич. - Л. : Аврора, 1974. - 39 с.

5. Бирюкова Н. Ю. Западно-европейские набивные ткани 16–18 века : собрание Гос. Эрмитажа / Н.Ю. Бирюкова. – М. : Искусство, 1973. – 175 с. : ил.

6. Бирюкова Н. Ю. Французская фарфоровая пластика XVIII века / Н.Ю.Бирюкова. – Л. : Изд-во Гос. Эрмитажа, 1962. – Б. ц.

7. Бирюкова Н.Ю. Западноевропейское кружево XVI-XIX вв. в собрании Эрмитажа / Н. Ю. Бирюкова ; ред. Б. А. Шелковников. - Л. : Изд-во Государственного Эрмитажа, 1959. - 68 с. : ил

8. Бирюкова Н. Ю. Севрский фарфор XVIII века : кат. коллекций / Н. Ю. Бирюкова, Н. И. Казакевич. – СПб. : Изд-во Гос. Эрмитажа, 2005. – 479 с. : ил.

9. Блаватский В. Д. История античной расписной керамики / В. Д. Блаватский. - М. : Издательство Московского университета, 1953. - 304 с. : ил.

10. Бутлер К. С. Мейсенская фарфоровая пластика XVIII века в собрании Эрмитажа : каталог / К. С. Бутлер. – Л. : Аврора, 1977. – 191 с. : ил.

11. Вестфален Э. Х. Китайский фарфор / Э. Х. Вестфален, М. Н. Кречетова ; Гос. Эрмитаж. – Л. : Коммунист, 1947. – 86 с. : ил.

12. «Ветер в соснах...» 5000 лет корейского искусства : Каталог выставки / [под. ред. Т. Араповой]. – СПб.: Изд-во Гос. Эрмитажа, 2010. – 304 с. : ил.

13. Виноградова Н. А. Традиционное искусство Востока. Терминологический словарь / Н. А. Виноградова, Т. П. Каптерева, Т. Х. Стародуб – М.: Эллис лак, 1997. - 360 с.

14. Вокруг квадрата. Поднесение к Рождеству : [авангардный фарфор революционной России] : каталог выставки [в Гос. Эрмитаже, Санкт-Петербург, 23 дек. 2005-19 марта 2006 года] / Гос. Эрмитаж ; [авт. концепции

Т. В. Кудрявцева ; авт. ст., сост. Т. В. Кудрявцева, Т. В. Кумзерова]. - Санкт-Петербург : Изд-во Государственного Эрмитажа, 2005. - 159 с. : ил.

15. Горбунова К. С. Мастера греческих расписных ваз : [античный отдел Эрмитажа] / К. С. Горбунова, А. А. Передольская. - Ленинград : Издательство Государственного Эрмитажа, 1961. – 114 с. : ил.

16. Даркевич В. П. Светское искусство Византии: произведения византийского художественного ремесла в Восточной Европе X–XIII века / В. П. Даркевич. – М. : Искусство, 1975. – 350 с. : ил.

17. Дашкевич В. Экспортные лаки Японии в Эрмитаже / В. Дашкевич // Сообщения Государственного Эрмитажа. XXXIV. Л.: Аврора, 1972. - С. 33-37.

18. Девятова С. Особенности «домашней жизни» и жилого интерьера усадебных домов конца XVIII – начала XIX века [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.booksite.ru/usadba_new/world/16_2_03.htm. – Назв. с экрана.

19. Дросте М. Баухауз / Магдалена Дросте. – М. : Арт-Родник, Taschen, 2008. – 96 с. : ил.

20. Духовная культура Китая: энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. М.Л. Титаренко; Ин-т Дальнего Востока. — М.: Вост. лит., 2006–. Т. 6 (дополнительный). Искусство / ред. М.Л. Титаренко и др. — 2010. — 1031 с.

21. Елисеефф В. Цивилизация классического Китая / Вадим Елисеефф, Даниэль Елисеефф ; [пер. с франц. Д. Лоевского]. – Екатеринбург : У-Фактория, 2007. – 640 с. : ил.

22. Енциклопедія трипільської цивілізації : в 2 т. - К. : Укрполіграфмедіа, 2004 -. Т.1: [В 2 кн.], кн. 1 / [Бурдо Н. Б., Відейко М. Ю., Дергачов В. О. та ін.]; Редкол. тому: М. Ю. Відейко (голов. ред.), Н. Б. Бурдо. - 2004. - 703 с. : іл.

23. Енциклопедія трипільської цивілізації : в 2 т. / [Держ. п-во "Кн. палата України ім. І.Федорова" та ін.]; Редкол.: Л. М. Новохатько (голова) та ін. - К. : Укрполіграфмедіа, 2004 - Т. 2 / [Балабіна В. І., Белановська Т. Д., Бобровський Т. А. та ін.]; Редкол. тому: М. Ю. Відейко (голов. ред.) та ін. - 2004. – 654 с. : іл.

24. Искусство Восточной Азии / [Г. Фар-Бекер, З. Хеземанн, М. Дунн и др. ; пер. с нем. Ю. С. Бушуева, Г. А. Яшина, О. Б. Цимбалова ; науч. ред. В. Р. Молотников]. – Потсдам : h. f. ullmann, 2007. – 740 с. : ил.

25. Крамаровский М. Г. Человек средневековой улицы. Золотая Орда. Византия. Италия / М. Г. Крамаровский. – СПб. : Евразия, 2012. – 490 [3] с., [24] л. цв. ил. : ил.

26. Кубе А. Н. Венецианское стекло / А. М. Кубе. – СПб. : Аквилон, 1923

27. Кубе А. Н. Испано-мавританская керамика / Гос. Эрмитаж ; сост. А. Н. Кубе. - Москва ; Ленинград : Издательство АН СССР, 1940. – 70 с.

28. Кубе А. Н. Французские расписные эмали XV–XVI вв. / А. М. Кубе. – М.-Л.: Искусство, 1937

29. Кубе А.Н. Итальянская майолика XV-XVIII веков : собрание Гос. Эрмитажа : альбом / А. Н. Кубе; под ред. О. Э. Михайловой и Э. А. Лапковской. - М. : Искусство, 1976. - 71 с.

30. Культура Византии, вторая половина VII–XII в. / [Г. Г. Литаврин, С. С. Аверинцев, М. В. Бибииков и др. ; отв. ред. З. В. Удальцова, Г. Г. Литаврин ; Ин-т всеобщ. Истории АН СССР]. – М. : Наука, 1989. – 680 с. : ил.

31. Культура классической Японии : Словарь-справочник / сост. С. Б. Рыбалко, А. Ю. Корнев. - : ФениксРостов-на-Дону ; Харьков : Торсинг, 2002. - 350 с. : ил.

32. Ляхова Л. В. Сентиментальное путешествие Веджвуд в России. Каталог выставки / Л. В. Ляхлова. – СПб. : Эрмитаж, 2012. – 208 с.

33. Ляхова Л. Возрожденная Этрурия Джозайи Веджвуда // Пинакотека. - 1997. - N 2. - С. 60 - 69: ил.

34. Ляхова Л. В. Мир Запада и миф Востока. Запад и Восток в тематике раннего мейсенского фарфора : каталог выставки / Л. В. Ляхова. – СПб. : Гос. Эрмитаж, 2007. – 160 с. : ил.

35. Малявин В. В. Китай в XVI–XVII веках. Традиция и культура / В. В. Малявин. – М. : Искусство, 1995. – 288 с. : ил.

36. Маркова Г. А. Немецкое художественное серебро XVI - XIII веков : в собрании Государственной Оружейной палаты / Г. А. Маркова ; фотографии Э. И. Стейнерта ; пер. на нем. яз. Г. Генниса. - М. : Искусство, 1975. - 286 с.
37. Меньшикова М. Китайские экспортные веера / М. Меньшикова. – СПб.: Государственный Эрмитаж, 2004. - 30 с.
38. Неглинская М. А. Китайские перегородчатые эмали XV - первой трети XX века. Собрание Государственного музея Востока / М. А. Неглинская. – М. : Любимая книга, 2006. - 168 с. : ил.
39. Николаева Н. С. Япония-Европа : диалог в искусстве: середина XVI-начало XX века / Н. С. Николаева. - М. : Изобразительное искусство, 1996. - 400 с. : ил.
40. Поляковская М. А. Эволюция парадного обеда византийских императоров (X–XIV вв.) / М. А. Поляковская // Античная древность и средние века. – Екатеринбург : Урал. гос. ун-т, 2000. – Вып. 31. – С. 157–172.
41. Рибалко С. Б. Зі Сходу на Захід: японська мініатюрна пластика з колекції Олександра Фельдмана / С. Б. Рибалко.– Х.: Фоліо, 2009. – 192 с. : ил.
42. Русанова Л. М. Историческое сложение композиций ювелирных украшений. / Л. М. Русанова. - М. : МАРХИ, 1988 - 86 с.
43. Скарпари М. Древний Китай. Китайская цивилизация от неолита до эпохи Тан / Маурицио Скарпари. – М.: АСТ, Астрель, 2003. - 291 с. : ил.
44. Скравилецкий Е. Б. Кодзука. Маленький спутник японского меча / Е. Б. Скравилецкий. - Санкт-Петербург : Атлант, 2009. – 158 с. : ил.
45. Современный дизайн и наследие ВХУТЕМАСа / Госком. СССР по науке и техн., Всесоюз. науч.-техн. ин-т техн. эстетики ; [редкол.: С. О. Хан-Магомедов (отв. ред.), Н. Л. Адаскина, Т. Н. Самохина]. - Москва : ВНИИТЭ, 1982. - 89 с. : ил.
46. Соловейчик Р. С. Фарфор заводов Тюрингии XVIII -начала XIX века в Эрмитаже [Текст] : Каталог / Р. С. Соловейчик. - Ленинград : Аврора, 1975. - 159 с.

47. Соловьев Н.К. Очерки по истории интерьера. Древний мир. Средние века / Н. К. Соловьев. – М.: «Сварог и К», 2001. - 336 с.
48. Стужина Э.П. Китайское ремесло в XVI-XVIII веках / Э. П. Стужина. – М.: Наука, 1970. - 264 с.
49. Тройницкий С. Н. Фарфор и быт / С. Н. Тройницкий. – Л. : Издательство Брокгауз-Ефрон, 1924. –78 с. : ил.
50. Успенский М. В. Нэцкэ : [монография] / М. В. Успенский ; [оформ. и макет худож. Н. А. Кутового ; фот.: А. В. Иванов, С. М. Малахов]. - Л. : Искусство. Ленинград. отделение, 1986. - 264 с. : цв.ил.
51. Фишман О. Л. Китай в Европе: миф и реальность (XIII–XVIII вв.) / О. Л. Фишман – СПб. : Петербургское Востоковедение, 2003. – 544 с.
52. Чекалова А. А. Сенаторская знать ранней Византии: стиль жизни, стиль мышления / А. А. Чекалова // Античная древность и средние века. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2002. – Вып. 33. – С. 12–20.
53. Шелковников Б. А. Художественное стекло / Б. А. Шелковников. - Л. : Изд-во Гос. Эрмитажа, 1962. - 156 с. : ил.
54. Яковлева И. Г. Китайский фарфор эпохи поздней Цин (1796–1911) в системе национальной культуры / И. Г. Яковлева // Горный журнал : Спецвыпуск. – М. : Руда и металлы, 2008. – С. 72–80.
55. Японская керамика Сацума в собрании Эрмитажа : кат. выст. [25 сент. - 13 дек. 2009 г.] / Гос. Эрмитаж ; сост. Т. Б. Арапова, А. А. Егорова. - Санкт-Петербург : Издательство Гос. Эрмитажа, 2009. - 166 с. : ил.